

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 29 stycznia 1937 r.

o przekazywaniu składek za pracowników umysłowych i łączeniu uprawnień emerytalnych.

Na podstawie art. 120 ust. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr 106, poz. 911) w brzmieniu ustawy z dnia 15 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 39, poz. 347), w związku z art. 17 ust. (1) ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 396) w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 855), zarządza się co następuje:

I. Przepisy wstępne.

§ 1. (1) Rozporządzenie niniejsze normuje wzajemne przekazywanie składek oraz zasady nabywania uprawnień emerytalnych na podstawie przekazywanych składek w razie przejścia pracownika umysłowego:

- a) z zatrudnienia, w czasie którego podlegał on obowiązkowi ubezpieczenia powszechnego w myśl rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych

wych, do zatrudnienia, powodującego wyłączenie pracownika z obowiązku ubezpieczenia powszechnego w myśl art. 5 ust. 1 punkty 4—6 przytoczonego rozporządzenia i odwrotnie — w razie przejścia z zatrudnienia, powodującego wyłączenie pracownika z obowiązku ubezpieczenia powszechnego, do zatrudnienia, na podstawie którego pracownik podlega obowiązkowi ubezpieczenia powszechnego w myśl rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych;

- b) z jednego zatrudnienia, które w myśl art. 5 ust. 1 punkty 4—6 rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych uzasadniało wyłączenie pracownika z obowiązku ubezpieczenia powszechnego do innego takiego zatrudnienia.

(2) Ilekroć w rozporządzeniu niniejszym użyto określenia „rozporządzenie o ubezpieczeniu pracowników umysłowych” należy przez nie rozumieć rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr 106, poz. 911) w brzmieniu obowiązującym.

(3) W dalszych przepisach rozporządzenia niniejszego:

- 1) osoby, u których powstaną warunki, uzasadniające zwolnienie od obowiązku ubezpieczenia powszechnego z powodu objęcia ich uprawnieniami emerytalnymi instytucji, przedsiębiorstw i zakładów, wymienionych w art. 5 ust. 1 punkty 4—6 rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych — określane będą jako „przechodzące do ubezpieczenia zastępczego”;
- 2) osoby, objęte uprawnieniami emerytalnymi wskazanymi powyżej instytucji, przedsiębiorstw i zakładów, u których powstaną warunki, uzasadniające obowiązek ubezpieczenia powszechnego — określane będą jako „przechodzące do ubezpieczenia powszechnego”;
- 3) instytucje, przedsiębiorstwa i zakłady, uprawnione w myśl art. 5 ust. 1 punkty 4—6 rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych do zabezpieczenia swym pracownikom umysłowym uprawnieniami emerytalnymi w własnym zakresie zamiast w ubezpieczeniu powszechnym — określane będą w skróceniu jako „instytucje zastępcze”.

§ 2. Przekazywanie składek przez Skarb Państwa i Skarbowi Państwa, jak również prze-

kazywanie składek przez Państwowy Zakład Emerytalny i Państwowemu Zakładowi Emerytalnemu, regulują oddzielne przepisy.

II. Przekazywanie składek.

§ 3. (1) Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazuje składki instytucji zastępczej, jeżeli pracownik umysłowy, który był ostatnio ubezpieczony w Zakładzie, przejdzie do ubezpieczenia zastępczego.

(2) Instytucja zastępcza przekazuje składki Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych lub innej instytucji zastępczej, jeżeli pracownik umysłowy przechodzi z ubezpieczenia zastępczego w tej instytucji do ubezpieczenia powszechnego lub do ubezpieczenia zastępczego w innej instytucji zastępczej.

§ 4. (1) Przekazanie składek następuje, z zastrzeżeniem ust. (3), jeżeli okoliczności, wskazane w § 3, zajdą w ciągu 18 miesięcy od chwili ustania warunków, uzasadniających obowiązek ubezpieczenia powszechnego bądź zwolnienie od tego obowiązku; w razie dobrowolnego kontynuowania ubezpieczenia lub podtrzymywania nabytych uprawnień po ustaniu powyższych warunków, okres 18 miesięcy liczy się od chwili zaprzestania dobrowolnego kontynuowania ubezpieczenia lub podtrzymywania nabytych uprawnień.

(2) Do okresu 18-miesięcznego oraz do przerw wskazanych w ust. (4) nie wlicza się:

- 1) czasu otrzymywania przez pracownika renty (zaopatrzenia emerytalnego),
- 2) czasu sprawowania mandatu poselskiego i senatorskiego, czasu służby wojskowej i ćwiczeń wojskowych, niewoli, internowania oraz czasu tymczasowego aresztowania,
- 3) czasu, w ciągu którego niemożliwe było uzyskanie zatrudnienia, uzasadniającego obowiązek ubezpieczenia lub zwolnienie od tego obowiązku, z powodu działań wojennych prowadzonych na obszarze, na którym znajduje się miejsce zamieszkania pracownika,
- 4) czasu udowodnionej choroby, uniemożliwiającej objęcie bądź wykonywanie zatrudnienia, uzasadniającego obowiązek ubezpieczenia lub zwolnienie od tego obowiązku, jeżeli pracownik nie otrzymuje wynagrodzenia od pracodawcy ani nie służy mu prawo do wynagrodzenia,
- 5) czasu pozostawania bez zatrudnienia, uzasadniającego obowiązek ubezpiecze-

nia lub zwolnienie od tego obowiązku, z powodu niemożności znalezienia odpowiedniego zajęcia, pod warunkiem, iż pracownik rejestrował się we właściwej instytucji w charakterze poszukującego pracy.

(3) Jeżeli okoliczności, wskazane w § 3, zajądą po upływie 18 miesięcy, jednak po okresie nie dłuższym niż 15 lat, przekazanie składek nastąpi dopiero po przebyciu przez pracownika w ubezpieczeniu powszechnym lub zastępczym albo w obu łącznie, okresów czasu, ustalonych w art. 113 ust. 1 zdanie trzecie rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych.

(4) Składek nie przekazuje się:

- 1) jeżeli przerwa trwała powyżej lat piętnastu;
- 2) jeżeli przerwa trwała ponad trzy lata, a wznowienie ubezpieczenia lub objęcie uprawnieniami nastąpiło dopiero po ukończeniu przez pracownika 60 lat życia;
- 3) jeżeli pracownik otrzymał świadczenie emerytalne od instytucji (przedsiębiorstwa lub zakładu), która byłaby obowiązana do przekazania składek (rentę, emeryturę, pensję itp. lub odpowiadające im świadczenie jednorazowe).

(5) Przez odpowiadające świadczenie jednorazowe należy rozumieć tylko takie świadczenie jednorazowe, które uzależnione jest od niezdolności do wykonywania zawodu (służby), oraz zwrot składek w razie zameścia.

(6) W razie cofnięcia pracownikowi wypłaty renty (zaopatrzenia emerytalnego) przekazanie składek powinno nastąpić, jeżeli pracownik obejmie zatrudnienie w ciągu 18 miesięcy, licząc od miesiąca następującego po miesiącu, w którym zawiadomiono pracownika o cofnięciu wypłaty świadczenia. Przepisy ust. (2), (3) i (4) pkt 1) mają tu odpowiednie zastosowanie.

§ 5. (1) Składki przekazuje się na wniosek instytucji, uprawnionej do otrzymania składek, jeżeli nastąpiły warunki, uzasadniające przekazanie składek.

(2) Instytucja obowiązana jest zgłosić wniosek o przekazanie składek w ciągu 3 miesięcy od dnia zawiadomienia jej przez pracownika, w jakim czasie należał on do ubezpieczenia powszechnego lub był objęty ubezpieczeniem zastępczym.

(3) Należna suma powinna być przekazana w ciągu dni 30 po zgłoszeniu umotywowanego wniosku. Jeżeli jednak przekazanie składek w powyższym terminie nie może nastąpić z powo-

du nieprzebycia jeszcze przez pracownika okresu czasu, wskazanego w § 4 ust. (3), lub dlatego, że pewien okres pracy nie podlega jeszcze zaliczeniu do ubezpieczenia powszechnego z powodu nieopłacenia składek przez pracodawcę (art. 112 ust. 1 rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych), albo wreszcie dlatego, że toczy się jeszcze postępowanie sądowe, administracyjne lub sądowo-administracyjne—przekazanie składek za odpowiednie okresy powinno nastąpić w terminie trzydziestodniowym od dnia ziszczenia się okoliczności, wskazanych w § 4 ust. (3), lub wpłaty składek przez pracodawcę, uzasadniającej zaliczenie odpowiednich okresów, albo wreszcie od dnia uprawomocnienia się wyroku (orzeczenia).

(4) W razie nieprzekazania należnej sumy we właściwym terminie, dolicza się odsetki zwłoki w wysokości odsetek zwłoki, pobieranych od zaległych składek ubezpieczeniowych.

(5) Równocześnie z przekazaniem należności powinno być nadesłane obliczenie jej wysokości oraz wszelkie potrzebne dane i dokumenty.

(6) Do przedawnienia roszczenia o przekazanie składek stosuje się przepis art. 281 kodeksu zobowiązań.

III. Okresy, za które przekazuje się składki i wysokość przekazywanych składek. —

§ 6. (1) Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazuje właściwej instytucji zastępczej składki na pokrycie świadczeń emerytalnych za cały okres, podlegający zaliczeniu do ubezpieczenia, w wysokości 8% policzalnego wynagrodzenia (płac podstawowych). Jeżeli w okresie po dniu 1 stycznia 1928 r. pobierano składkę w niższej wysokości, przekazuje się składki faktycznie pobierane. Faktycznie pobrane składki przekazuje się również w odniesieniu do okresów dobrowolnego kontynuowania ubezpieczenia.

(2) Przez okres, podlegający zaliczeniu do ubezpieczenia, należy rozumieć również czas pracy zaliczony pracownikowi na podstawie składek otrzymanych z innej instytucji.

(3) Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazuje składki, określone w ust. (1) i (2), zmniejszone o 6%, ze składanym procentem, licznym w okresach rocznych do dnia płatności, według każdorazowej stopy technicznej.

§ 7. (1) Instytucje zastępcze przekazują Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych lub instytucji zastępczej na pokrycie świadczeń emerytalnych pracownika, z zastrzeżeniem przepisu ust. (2):

a) w razie przejścia pracownika do ubezpieczenia w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych—8% płac podstawowych, ustalonych w myśl przepisów rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych, odpowiadających wynagrodzeniom policzalnym w ubezpieczeniu powszechnym za cały okres zatrudnienia pracownika w instytucji, przedsiębiorstwie lub zakładzie, w czasie którego był on zwolniony od obowiązku powszechnego ubezpieczenia emerytalnego;

b) w razie przejścia pracownika do ubezpieczenia w instytucji zastępczej—za cały okres, podlegający zaliczeniu do ubezpieczenia zastępczego, a w każdym razie za cały okres pracy w instytucji zastępczej, — faktycznie pobierane składki, policzone jednak w stosunku nie wyższym niż wynosi ostatnio składka w instytucji zastępczej, do której ma nastąpić przekazanie składek, lecz i nie mniej niż 8% płac podstawowych, ustalonych w myśl punktu a), przy czym nie stosuje się górnej granicy płac podstawowych, obowiązującej w ubezpieczeniu pracowników umysłowych, a za okresy sprzed 1 lipca 1924 r. oblicza się składkę od pierwszej płacy, otrzymanej po 1 lipca 1924 r.

(2) Przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe” przekazuje w przypadkach, określonych w ustępie poprzedzającym i zgodnie z przepisami tego ustępu, składki obliczone od uposażeń pracownika, stanowiących w myśl przepisów przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” podstawę wymiaru zaopatrzenia emerytalnego.

(3) Dyscyplinarne zmniejszenie uprawnień emerytalnych pracownika nie ma znaczenia dla obowiązku przekazania składek.

(4) Instytucja zastępcza przekazuje składki określone w ust. (1) ze składanym procentem, liczonym w okresach rocznych do dnia ich płatności według każdorazowej stopy technicznej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

(5) W razie otrzymania poprzednio przez instytucję zastępczą za danego pracownika składek z innej instytucji, ciąży na instytucji zastępczej obowiązek przekazania otrzymanej sumy z oprocentowaniem, określonym w ust. (4). To samo dotyczy sum wpłaconych przez pracownika celem nabycia dodatkowych uprawnień emerytalnych.

(6) Przy przekazywaniu składek przez instytucję zastępczą w przypadku, gdy pracownik przeszedł do ubezpieczenia powszechnego, przepis ust. (5) dotyczy tylko tych okresów cza-

su, kiedy pracownik bądź podlegał obowiązkowi ubezpieczenia powszechnego i był ubezpieczony, bądź nie podlegał obowiązkowi ubezpieczenia powszechnego z powodu zapewnienia mu odrębnych uprawnień emerytalnych.

§ 8. Gdy w wyniku badań techniczno-ubezpieczeniowych ośmioprocentowa składka w powszechnym ubezpieczeniu emerytalnym pracowników umysłowych ulegnie podwyższeniu lub obniżeniu, wówczas w stosunku do okresów, w których obowiązywała zmieniona składka ubezpieczeniowa, nastąpi również odpowiednie podwyższenie lub obniżenie wysokości składki, określonej w § 6 ust. (1) i w § 7 ust. (1).

IV. Zaliczenie okresów na podstawie przekazanych składek.

§ 9. (1) Zakład Ubezpieczeń Społecznych zalicza pracownikowi wszystkie miesiące, za które składki zostały przekazane, na równi z ubezpieczeniem powszechnym i według zasad, normujących to ubezpieczenie.

(2) Jeżeli składki przekazano po terminie (§ 5 ust. (3)), zaliczenie okresów następuje z dniem otrzymania należnej sumy.

§ 10. (1) Instytucje zastępcze, bez względu na obowiązujące odmienne przepisy, obowiązane są zaliczyć w całości okres czasu, za który otrzymały składki, do okresu, uzasadniającego w myśl przepisów danej instytucji prawo do świadczeń emerytalnych na wypadek śmierci, na wypadek niezdolności do służby (wykonywania zawodu) i na starość (okoliczności, uprawniające pracownika do otrzymania świadczeń na własną prośbę).

(2) Jeżeli przepisy danej instytucji przewidują ponadto uprawnienia emerytalne na wypadek zwolnienia pracownika ze służby po przebyciu w tej instytucji określonego czasu, zaliczenie pracownikowi odpowiedniego okresu do czasu pracy, uzasadniającej prawo do tych świadczeń, odbywa się na zasadzie wewnętrznych przepisów danej instytucji. W każdym razie jednak, po przebyciu przez pracownika w danej instytucji okresu czasu, uzasadniającego prawo do świadczeń w tej instytucji w przypadku zwolnienia go z pracy, instytucja zastępcza, z wyjątkiem określonym w ust. (3), powinna zaliczyć pracownikowi w całości okres czasu, za który otrzymała składki.

(3) Nie naruszając przepisu ust. (1), przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe” w przypadku określonym w ustępie poprzedzającym zaliczy pracownikowi za otrzymane składki tyle miesięcy do wysługi emerytalnej, ile wy-

nosi iloraz, wynikający z podzielenia sumy otrzymanych składek, bez uwzględnienia oprocentowania, przez opłatę emerytalną, przypadającą w myśl przepisów, obowiązujących w przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe” od pierwszej płacy miesięcznej, otrzymanej na podstawie zatrudnienia w przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe”, zwalnającego od obowiązku ubezpieczenia.

(4) Okresy policzalne w myśl ustępów poprzedzających zarówno uzasadniają roszczenie o świadczenie na podstawie zaliczonego okresu czasu w razie zajścia odpowiednich okoliczności, jako też mają wpływ na wysokość zaopatrzenia, wyrażoną w procencie podstawy wymiaru. Sposób ustalania podstawy wymiaru świadczeń określają wewnętrzne przepisy instytucji zastępczych.

§ 11. (1) Przekazanie składek w żadnym przypadku nie uzasadnia dwukrotnego zaliczenia tych samych okresów kalendarzowych.

(2) Jeżeli otrzymano składki za okresy czasu policzalne już do wysługi emerytalnej (do miesięcy składkowych) danego pracownika, powinno nastąpić podwyższenie za odpowiedni okres podstawy wymiaru świadczeń emerytalnych, jednak obowiązuje to tylko wówczas, jeżeli wymiar świadczeń odbywa się na podstawie płac przeciętnych. Skutkiem podwyższenia podstawy wymiaru nie może być w ubezpieczeniu powszechnym przekroczone górna podstawa wymiaru świadczeń.

V. Przepisy końcowe.

§ 12. (1) Zrzeczenie się przez pracowników lub ich rodziny uprawnień, wynikających z rozporządzenia niniejszego, jest nieważne.

(2) Nieważne są przepisy i umowy, zmierzające do ograniczenia tych uprawnień na niekorzyść pracowników i ich rodzin.

§ 13. Instytucje zastępcze odpowiadają za szkody, wynikłe z zaniedbania zgłoszenia wniosku o przekazanie składek, oraz z zaniedbania terminowego przekazania składek lub niezgodnego z prawem ich przekazania.

§ 14. (1) Spory wynikłe przy stosowaniu rozporządzenia niniejszego pomiędzy Zakładem Ubezpieczeń Społecznych z jednej strony, a instytucją zastępczą lub interesowaną osobą z drugiej strony, rozstrzygane będą w trybie odwołań od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według tych samych przepisów i przez te same władze (organa), co spory o obowiązek ubezpieczenia pracowników umysłowych (art. 130 i 164 rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych).

(2) Inne spory, a w szczególności spory wymienione w § 13, rozstrzygają właściwe sądy państwowe.

§ 15. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą obowiązującą do wszystkich przypadków, uzasadniających przekazanie składek, które zaszły od 1 stycznia 1928 r.

(2) Bieg terminów, o których mowa w rozporządzeniu niniejszym, w stosunku do przypadków, dotyczących przekazania składek, które miały miejsce przed dniem jego wejścia w życie, rozpoczyna się od dnia wejścia w życie rozporządzenia. Nie dotyczy to jednak tych wszystkich przypadków, w których przekazanie składek lub zgłoszenie wniosku już nastąpiło.

§ 16. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Opieki Społecznej oraz innym właściwym ministrom.

Prezes Rady Ministrów: *Stawoj Składkowski*

Minister Opieki Społecznej:

Marian Zyndram-Kościałkowski